

И какви сж срѣдствата, съ които Кременъ си служи, за да направи отъ тѣй простата, най-обикновена на видъ концепция такова едно, топлѣно и вжтрѣшенъ животъ дѣщаще художествено творение? Той избира формата на разказа, прѣдимино кжсия разказъ. А това прави затуй, защото умѣе да концентрира една по-широка психика, да сгжстѣва краскитѣ на единъ животъ около единъ тѣсентъ изрѣзъ, да не кажа моментъ отъ непосредствената дѣйствителностъ. Той умѣе да внася много въ малкото, което черпи чрѣзъ непосредственото наблюдение. Въ неговитѣ разкази, тѣй подробно разработени въ описанието, което на мнозина би се видѣло като главно отличително свойство, послѣдното не бива да се счита като самозадача. Азъ намирамъ силата на неговия разказъ въ онова, което той ни дава като своя замисль, като свое настроение, свое чувствование, и което той тѣй умѣло разстила въ сюжета, тѣй органически го споява съ сложението на послѣдния, че макаръ то и авторово, ний го възприемаме чрѣзъ проявитѣ и формиѣ на дѣйствителността, която все пакъ лежи вѣнъ отъ него и която той ни прѣдстава като реалностъ, като животъ. Неговия разказъ не е стилизирано описание и повѣствование, а е цѣненъ именно съ този новъ елементъ, скритата и обективизирана душа на автора и неговото чувствено отношение къмъ сюжета, съ този, тѣй да кажа, обективизиранъ субективизмъ, съ който той, по силата на интуицията, оперира при тѣй взиманитѣ отъ него теми, безъ да нацѣрбява вжтрѣшния стилъ на опрѣдѣлената за това форма.

Д. Кацевъ

Добруджа въ своята история

Добруджа изпъкна на прѣдентъ планъ като голѣмъ националенъ и отъ политическо значение въпросъ още прѣвъ 1913 год., когато България нападната отъ всждѣ съ врагове, биде принудена да подпише унизителния и пѣленъ съ зародиши на бждащи раздори, миръ въ Букурещъ.

Слѣдъ освобождението ни отъ турското владичество 1878 год. ние бѣхме забравили за откъснатата отъ Берлинския конгресъ най-сѣверна частъ на Добруджа. Тя бѣше дадена, по-право, натрапена, на Ромжния, отъ която се отне Бесарабия, тоже българска земя, и се присѣдини къмъ Русия, за награда на нейнитѣ жертви прѣвъ освободителната война. Берлинския конгресъ, респективно Англия, насилствено изложиха Добруджа на Ромжния, за да туратъ граници на рускитѣ аспирации на Балканитѣ, или-же да спасятъ своето икономическо надмощие на изтокъ, кждѣто Русия отъ вѣкове очертаваше и и нескрито заявяваше, че има жизнени интереси. Това необмислено рѣшение на Берлинския конгресъ подпомогна Германия, която си създаде сжщо за цѣль „на Истокъ“ — Индия прѣвъ Багдадъ. Най-добъръ помощникъ за реализиране на своитѣ планове тя намѣри въ лицето на Ромжния и трѣбаше да наложи създаването Кюстенджеското пристанище, което да задоволи неотмѣнимитѣ нужди за завладяване и сили на влияние, които се очертаваха въ недвусмислена враждебна политика спрѣмо Англия.

Европейската война, обаче, донесе тъкмо обратни резултати на мисленото и граденето. Враговетѣ отъ 1854 год. бѣха съюзници, а освободителитѣ и освободени прѣвъ 1878 г. — бѣха врагове. Съюзи се разкжсаха, създадоха се нови и всичко отиваше съ такава главоломна бързина, щото още отъ началото се прозираше, че Балканитѣ ще изиграятъ такава роля, каквато нито една отъ воюващитѣ държави можеха да изиграятъ. И всички насочиха политика и сквернословие къмъ единствената съ запазентъ моралъ и силна по духъ България, която